

הילדים של שרה ואברהם

שרה ואברהם לאוב שהיו חניכי קן השומר הצעיר, אחראיים לחייהם של לא מעט ילדים שנותרו יתומים במלחמת העולם ה-2. הם אספו אותם אליהם, דאגו להם למזון וקורת גג ועלו יחד לארץ ישראל. על תחילת דרכם המשותפת עשו בעיירה פרובוז'נה, שבפולין.

אוסף תצלומים מאותה תקופה נשמר בביתם של אברהם ושרה, ביחד עם הכיתוב המקורי ביידיש על חלקן. את מרבית הצילומים צילם אברהם.

ב-1941 עם פלישת צבא גרמניה לרוסיה, **שרה קליגלר לאוב ואברהם לאוב,** ילידי פרובוז'נה, גליציה, פולין (היום אוקראינה), אוספים אליהם יתומי מלחמה. יחד עם הילדים הם נודדים מזרחה לכיוון חבל אורל, במטרה למצוא מחסה והצלה. לא עובר זמן רב מאז עזיבתם והעיירה פרובוז'נה מושמדת כולה.

בני הזוג לאוב מצרפים את ילדיהם לבית ילדים בחבל צ'לבינסקי בכפר אוולקה, ובו 120 ילדים, בינהם 44 ילדים יהודים אשר כלל לא יודעים על יהדותם.

המשך המסע של שרה ואברהם לאוב עם "ילדיהם" מתמקד בהכנות לקראת העלייה לארץ ישראל. יחד הם נודדים בין מחנות פליטים שונים בהם לומדים הילדים על התרבות העברית, טרם עלייתם על אוניות מעפילים. ואולם חלקם לא מצליח להגיע לחופי המולדת.

עם תום המלחמה חוזרים שרה ואברהם עם "ילדיהם" לפולין ומחפשים את קרובי הילדים. שרה מספרת: "הגענו לעיר אופולה בפולין, שם נוצר קשר עם שליחי העליה של השומר הצעיר, שהחלו מקיימים פעילות חינוכית לילדים, לימוד עברית ותרבות ישראל לקראת עלייתם לארץ ישראל. הילדים הפולנים המשיכו ברכבת לבית הילדים 'אוטבוצק' בורשה. אנחנו התחלנו לספר לילדים היהודים על קיומה של ארץ ישראל ."

ואולם, למרות שהמלחמה הסתיימה, האנטישמיות בפולין נמשכה. בעיר קלצ'ה התרחש פוגרום ביהודים שחזרו לפולין. לאחר הפוגרום ביהודים בעיירה קלצ'ה שבפולין, יוצרים בני הזוג לאוב קשר עם אנשי ה"עליה ב'. "פעילי העלייה החליטו להעביר את בתי הילדים מפולין. הילדים הוברחו בהסתר לצ'כיה ומשם למחנות הפליטים "אולם" ו"דרונשטט" שבגרמניה לקראת הבאתם לארץ ישראל. מבין הילדים שהגיעו למחנה דורנשטט הקימו השליחים מארץ ישראל קבוצות עם שמות עבריים. כגון, "קיבוץ גאולים" ועוד.

שרה ואברהם החליטו לעבור עם "ילדיהם" אל ארמון "שוובדה" בגרמניה, שם מקימים השליחים מארץ ישראל בית ספר עברי לילדים ללימודי תרבות ישראל. צוות המדריכים בשוובדה, כולל נסיה אורלוב אם הבית, שהצטרפה לקיבוץ עמיר לאחר עלייתה לארץ. בשוובדה פעלו גם השליחים יהושע ברוק מקיבוץ נגבה ולאה לאופר מקיבוץ עין השופט.

בקיץ 1947 מתחילים אברהם וצוות המדריכים להכין קבוצת בני נוער לקראת עלייתם לארץ. הם תוכננו לעלות על אוניית מעפילים היוצאת לארץ ישראל. במקביל ממשיכה שרה לטפל בילדים הצעירים שבמחנה שוובדה ונודדת עמם לאחוזת בלנקנזה.
(אחוזת בלנקנזה שהייתה לפני המלחמה בבעלות משפחת ורבורג היהודית, הוחרמה בידי הנאצים. בשנים 1946-1948 שימש המבנה בית יתומים לילדים פליטי השואה, לאחר שהמשפחה מסרה אותו לארגון הג'וינט. את הבית ניהלו בטי אדלר שליחת הג'וינט, ושליחה נוספת מארץ ישראל, ראומה שוורץ לימים, ראומה ויצמן).

ב-10 ליולי 1947 אברהם ובני הנוער שאתו מגיעים לנמל סט שבדרום צרפת ושם עולים על האניה פרזידנט וורפילד שלימים נקראה יציאת אירופה תש"ז-EXODUS 1947. הבריטים עוקבים אחר אוניית המעפילים אקסודוס מרגע יציאתה מאירופה ועד הגעתה לחופי ארץ

ישראל. הממשלה הבריטית מתעקשת לא לאפשר ל-4,500 פליטי השואה שהיו על סיפון האקסודוס להיכנס לארץ. חיילים בריטים משתלטים בכוח על האנייה, ובין המעפילים יש הרוגים ופצועים.

בשלב הבא מעבירים הבריטים את הפליטים שעל האקסודוס לספינות גירוש ובחזרה לאירופה. אברהם ו"ילדיו" מגורשים על אניית הגרוש "אושן ויגור". כל העולם גועש כנגד הבריטים. לאחר מאבק בן חודשיים, מורידים הבריטים בכוח את המעפילים בהמבורג שבגרמניה למחנות בשליטתם. בין הפליטים גם אברהם וילדיו וההורים של שרה. מהמבורג, ככל המגורשים על האושן ויגור אברהם מועבר ברכבות עם "ילדיו" למחנה המגורשים בפפנדורף הנמצא ליד עיר המחוז ליבק. במקום נמצאים גם שליחי השומר הצעיר אשר ממשיכים בפעילות העברית-ציונית בקרב המגורשים. עם קום המדינה מגיעים מגורשי האקסודוס לישראל.

צילומים מאוסף התמונות המשפחתי

של משפחת לאוב

חלק מהצילומים צולמו על ידי אברהם לאוב בעצמו

בתי העיירה פרובוז'נה

פראבוז'נע: (מזרח גאליציע) די שול און דער בית המדרש רעכטס די צ'ארטקאוועך קלויז

בית הכנסת הגדול ובית המדרש בעיירה

פרובוז'נה: (מ. גאליציע) דינסטיק דער יריד

שוק יום שלישי בעיירה פרובוז'נה

די קרן קיימת קאמיסיע

ועידת קרן הקיימת לישראל בפרובוז'נה ב-1934

פרובוזנה: (מ. גאליציע) די העברעאישע שול "שפת-אמת"

בית הספר העברי בעיירה ""שפת אמת"

חג שבועות 1935. קן השומר הצעיר יוצא לטיול ל"הלליה"

מושבת הקיץ של השומר הצעיר ממחוז טרנופול בגליציה, 1936

שרה עם קבוצת ילדים בבית הילדים "אוולקה"

פעילות עם הילדים ב"אוולקה"

אברהם עם קבוצת ילדים באוולקה

קבוצת ילדים מבית הילדים באוולקה

מ"ילדי" שרה ואברהם לאוב

בנות מבית הילדים באוולקה

שליחי השומר הצעיר עם הילדים ב"אופולה"

מתוך האלבום

בנים מבית הילדים באוולקה

שליחי השומר הצעיר מעבירים פעילות לילדים

מתוך האלבום

מתוך האלבום

ארמון "שוובדה", גרמניה

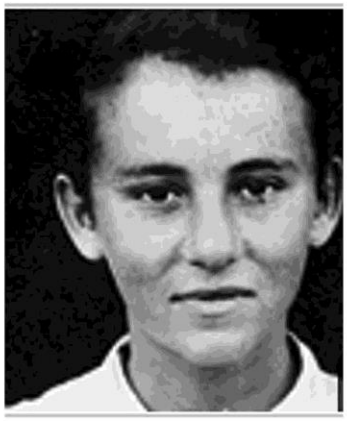

מתוך האלבום

על הדשא באוולקה

מתוך האלבום

מתוך האלבום

שליחי השומר הצעיר באופולה והילדים בפעילות חינוכית

די מדריכים אין קינדער לאגער (דורנשטאט דייטשלאנד)
מיט דער שליחה אנדה פינקערפעלד (ישראל).

מחנה דורנשטט: הקבוצה שזכתה לשם "קיבוץ גאולים"

שרה ואברהם עוברים עם ילדיהם אל ארמון "שוובדה" בגרמניה

חלק מהילדים בבית שוובדה

בקיץ 1947 מתחילים אברהם וצוות המדריכים להכין את הילדים לקראת עלייתם לארץ.
אברהם מול חניכיו במפקד אחרון לפני היציאה לאקסודוס,

דער קינדער היים פון "השומר הצעיר" (שוועבדה) דייטשלאנד

הילדים עולים על הרכבת לכיוון צרפת שם עליהם להמתין בהחבא לאונייה אקסודוס,

הבריטים מעבירים את המעפילים למחנות "אמסטאו" ו"פפנדורף" ליד העיר ליבק
בתמונה מופיעים בין השאר, אברהם והוריה של שרה

בימים בהם היה אברהם על האקסודוס, ממשיכה שרה לטפל בילדיה שבמחנה שוובדה ונודדת עמם לאחוזת בלנקנזה

שרה עם ילדיה בבית בלנקנזה

מעבודות הילדים במחנות

